

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare”, „Miercurea”, „Cassa de păstrare” Seliște, „Clăreana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Delunata”, „Doina”, „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănițerul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Iulia”, „Lipovana”, „Lugoșana”, „Luceafărul”, „Mercuș”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”, „Poporui”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Săvania”, „Someșana”, „Steaua”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Victoria”, „Vlădeasa” și „Zlăgnea”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 16—, pe 1/2 an K 8—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul V.

Sibiu, 13 Iunie 1903.

Nr. 24.

Controlul permanent al institutelor de bani.

În numărul său dela 4 Iunie a. c. (Nr. 23) „Magyar Pénzügy” se ocupă din nou cu controlul permanent al institutelor de bani, publicând asupra acestei chestiuni un articol mai lung, datorit penei dlui Hirsch M. din Șomcuta-mare.

Autorul după-ce se identifică intru toate cu vederile expuse în articolul publicat asupra controlului permanent al institutelor de bani, în Nr. 22 al „Revistei Economice”, mai produce pentru instituirea unui organ de control permanent următoarele argumente:

Unul dintre principiile fundamentale ale sistemului de control este acela, ca să fie controlat fiecare și totul. Pe servitor îl controlează unul dintre funcționarii inferiori, pe acesta și pe colegii lui șef-contabilul, pe acesta directorul executiv, pe acesta direcțiunea, pe aceasta comitetul de supraveghiere, pe acesta adunarea generală, iar pe aceasta ar trebui să o controleze tribunalul. În teorie așa este, dar în praxă, durere, nu. Căci directorul executiv — presupunând că postul lui nu este sinecură și el este om de specialitate, — ce este drept, poate controla pe toți funcționarii, dacă se află sub cursul oarelor de oficiu în permanență la institut; dar a încredința direcțiunii controlarea directorului executiv este absolut imposibil și ar fi o dispozițiune greșită. Cum se și poate pretinde ca direcțiunea, compusă mare parte din oameni laici, să poată controla întreagă activitatea ce o desvoaltă directorul executiv în interesul institutului. Doar scim prea bine, că direcțiunile institutelor de bani din provincie pertractează numai acele afaceri, și încă într'un mod destul de patriarchal, pe cari directorul executiv omnipotent le prezintă în ședințele convocate și ele destul de rar. Și dacă suntem deja destul de optimiști a crede, că ceea-ce s'a decis în aceste ședințe, de fapt se și execută așa și nu altfel din partea directorului executiv, ca organul executiv permanent al direcțiunii, apoi așa de creduli totuși nu ne este permis să fim încât să presupunem, că afacerile pe cari directorul — fie în

urma neimportantei lor, fie cu rea intențiune nu le prezintă direcțiunii, — le mai controlează ori supraveghiază altcineva. Afacerile acestea, zău, rămân așa, precum le-a executat, bine-rău, directorul executiv, și pot ajunge la supracensurare numai dacă o întâmplare oare-care a atras asupra atențiunii direcțiunii ori a comitetului de supraveghiere. Dar întreb: permis este a lăsa ca întâmplarea să deștepte interesul organului de control? Scim, că funcționarii institutelor de bani, în urma dependenței lor extraordinare, în urma lipsei unei pragmatice de serviciu, în urma autorității celei mari a directorului executiv și din cauza altor multor împregiurări, sunt puși în imposibilitate, de a arăta direcțiunii ori comitetului de supraveghiere, faptele necorecte ale directorului executiv; căci dacă ar cuteza aceasta, și în urma unei cercetări superficiale ori a autorității directorului executiv afacerea s'ar face mușama, bietul funcționar poate fi sigur că ar ajunge într'o astfel de situațiune insuportabilă, încât sau ar trebui să se expună șicanelor permanente ale directorului executiv vătămat în ambițiunea sa ori apoi ar trebui să-și părăsească postul, ce l-a ocupat în cinste timp îndelungat.

Cu cele premerse am voit să demonstrez necesitatea de a se institui un organ de control lângă directorul executiv, chiar și în cas când acesta se află în permanență la institut. Cu atât mai mult se simte necesitatea organului de control, atunci, când directorul executiv își consideră postul numai drept o sinecură — cum se întâmplă aceasta în general la băncile din provincie — și când consacră agendelor sale directorale d'abia o oară-două la zi! Cine să controleze într'un astfel de cas pe funcționari, în special pe șef-contabilul ori pe secretarul, cari în absența directorului executiv pot face ce voiesc?

Nici vorbă nu poate fi deci, că nu este lipsă de un organ de control permanent; numai aceea trebuie bine precugetat, că ce fel de garanții, sferă de competență și drepturi să se dea organului de control, pentru-ca să-și poată împlini mai bine chemarea?

După părerea mea individuală, cu care însă nu voiesc să prejudec părerile altora, ori se exerciază

controlul permanent prin o secție specială independentă, ori printr'un funcționar de control (prima la institutele mai mari, cea din urmă la institutele mai mici), persoanele încredințate cu controlul trebuie să fie absolut de sine stătătoare, independente, atât de directorul executiv, cât și de direcțiune și comitetul de supraveghiere. Organul de control să se numească, resp. aleagă și destitue numai de adunarea generală și să fie responsabil numai față de aceasta. Sfera lui de competență să fie normată cât se poate de detaliat în statutele ori regulamentele societății, întocmai ca și sfera de competență a direcțiunii și a comitetului de supraveghiere și pentru modificarea acestor dispozițiuni să se pună în statute aceleași condițiuni, ca și pentru alte afaceri mai de importanță (urcarea ori reducerea capitalului social, etc.)

În ce privește agendele, organul de control trebuie investit nu numai cu dreptul, ce-l are comitetul de supraveghiere, acela adevărat de a pute controla ori când toate registrele și scriptele societății, ci trebuie obligat la controlarea fie-cărui act, fie-cărei scrisori, licidări, contări; trebuie să i-se dea dreptul de a participa la ședințele direcțiunii și ale comitetului de supraveghiere. În fine n'ar trebui să fie permis să iasă dela institut nici un singur document, scrisoare, fără contrasignarea controlorului și să nu se execute nimic fără scirea organului de control.

După părerea mea acestea sunt principiile, cari trebuie necondiționat observate la instituirea organului de control permanent, căci lipsind chiar și numai una din ele, întreg organismul nu numai că nu funcționează normal, dar poate deveni ilusoric.

De încheiere voiesc să reflectez numai la mult amintita chestiune pecuniară, când sfătuesc pe onorații conducători și acționari ai institutelor de bani, ca atunci când este vorba de a face la institutul lor ordine, de a promova exactitatea și conducerea corectă și mai presus de toate de a introduce un control permanent, să nu le pară rău de spesele relativ mici, ce le cauzează organul de control; spesele acestea se restituie cu abundență din câștigul ce se realizează prin organul respectiv. Ar fi foarte de dorit ca chestiunea controlului permanent să se resoalve cât mai curând la toate institutele de bani.

⌘

Agendele de control ale comitetului de supraveghiere.

— Controlul pasivelor. —

Comitetul de supraveghiere trebuie să dea atențiunea cuvenită și pasivelor societății, căci starea întreprinderii se poate constata numai comparând activele cu pasivele; pe când de altă parte prin luarea de împrumuturi, resp. neamortisarea sarcinilor și în general prin o administrare nerațională a pasivelor se pot cauza societății eventual daune mai mari, decât dacă s'ar neglija fructificarea recerută a activelor.

Controlul pasivelor consistă în aceea, că comitetul de supraveghiere informându-se despre originea tuturor

datoriilor societății, urmăresce cu atențiune toate fazele prin cari trec acestea dela contractarea și până la încetarea lor. De aceea ori de câte-ori comitetul de supraveghiere voiesc să controleze pasivele, el trebuie să ceară dela contabilitatea societății, înainte de toate, extrasele de cont-curent, în cari se poartă evidentă despre pasivele întreprinderii. Conturile pasive, sunt după natura sarcinilor diferite; dar pot conține sarcini, chiar și unele conturi active, cum sunt contul mărfurilor, care se debitează cu prețul mărfurilor cumpărate pe credit, etc.; prin urmare comitetul de supraveghiere trebuie să cunoască situația tuturor acestor conturi, spre a pute compara singuraticile poziții ale extraselor cu contările factice din registre și spre a se convinge, că extrasele resp. conspectele conțin toate pasivele.

După-ce s'a controlat numărul și suma pasivelor, comitetul de supraveghiere trebuie să și câștige convingere și asupra realității (ființei) pasivelor. Spre scopul acesta va trebui să se constate înainte de toate, la fie-care poziție singuratică din pasive, dacă aceea de fapt derivă din afacerile întreprinderii, cu alte cuvinte, de lipsă a fost ca direcțiunea să contracteze aceasta datorie și nu cumva a depășit direcțiunea cu ocasiunea aceasta sfera sa de competență normată prin statute ori prin decisiunile adunării generale? Mai departe trebuie cercetat, dacă condițiunile sub cari s'au contractat datoriile din chestiune nu sunt prea grele și dacă nu s'ar pute exopera condițiuni mai avantajoase.

De observat este însă, că o cercetare în direcțiunea aceasta are deja aparența unui amestec în administrațiunea societății, din care cauză comitetul de supraveghiere trebuie să fie foarte precaut la formularea propunerilor sale. Poate face și comunica direcțiunii în mod confidențial observările, obiecțiunile sale, dar nu în formă de îndrumare. Iar prezentarea cauzelor de felul acesta la adunarea generală să se facă numai în cazul acela, când comitetul de supraveghiere s'a convins pe deplin, că nereducerea unor anumite datorii ale societății este a se atribui numai negrijei ori indiferenței direcțiunii.

Mai departe trebuie cercetat, dacă sarcinile și accesoriile lor se amortisează regulat conform stipulațiunilor din contract, și dacă s'a refuzat cu drept plățirea unor pretensiuni ridicate contra societății; aceasta din urmă spre a nu înlica cumva societatea fără motiv în procese costisitoare.

În fine este obligat comitetul de supraveghiere să se convingă, în urma confrontării activelor și pasivelor, dacă nu cumva a sosit timpul de a procede în conformitate cu § 187 al L. C., în sensul căruia îndată-ce se constată din conturile de încheiere ori din bilanț că societatea a pierdut jumătate din capitalul social, direcțiunea este obligată a convoca adunarea generală. Iar dacă s'ar constata, că activele societății nu acoper pasivele, direcțiunea este datoare a cere dela tribunalul competent deschiderea concursului. Dacă comitetul de supraveghiere constată una sau cealaltă din aceste cazuri, ele este dator a recerca direcțiunea la împlinirea obligamentelor sale prescrise de lege. În cas când aceasta nu ar avé rezultat, comitetul de supraveghiere va procede conform alineatului 3 al § 195 din L. C.

— Controlul administrațiunii. —

De administrațiunea societății se țin în sens mai larg toate lucrările, pe cari le îndeplinesc direcțiunea și funcționarii în interesul întreprinderii. Ací aparțin prin urmare și încheierea afacerilor, contabilitatea și administrarea averii societății. Iar în sens mai restrins

se înțeleg sub administrațiune toate lucrările administrative, reclamate de mersul afacerilor și în special lucrările de birou.

Pentru a pute fi pe deplin orientat asupra situațiunii întreprinderii este inomis de lipsă, ca comitetul de supraveghiere să cunoască și să controleze și mersul afacerilor administrative. Dreptul acesta este apriat garantat comitetului de supraveghiere prin lege, dar urmează și din natura lucrului, că controlul trebuie să se extindă asupra întregii administrațiuni, căci la din contra s'ar pute ivi abuzurile chiar la lucrurile scoase de sub control.

De aceea comitetul de supraveghiere este îndreptățit, precum s'a relevat deja mai de multe ori, a controla întreaga activitatea direcțiunii și a revisui spre scopul acesta toate însemnările, documentele, corespondențele și toate registrele societății — chiar și cele mai secrete.

Agende administrative se conformează diferitelor scopuri ale întreprinderii și astfel sunt foarte variate. La unele întreprinderi administrația reclamă puține lucrări de birou, pe când la altele în deosebi la institutele de bani, și încă mai mult la societățile de asigurare, administrația este complicată și împreună cu o mulțime de agende de manipulațiune, greu de controlat. A urmări cu atențiune diferitele ramificațiuni ale acestor agende administrative și a controla neimportantele lucrări de manipulațiune nu poate fi chemarea comitetului de supraveghiere, dar nici nu ar putea-o face, din care cauză se va ocupa cu lucrările mecanice numai într'atât, intrucât va controla în totalitate sa sistemul de manipulațiune pus în aplicare din partea direcțiunii.

Cu atât mai de lipsă este însă ca comitetul de supraveghiere să dea atențiune *conducerei* propriu zise și să cerceteze, dacă direcțiunea își îndeplinește chemarea în conformitate cu legea, cu statutele și cu interesele societății și dacă nu s'a făcut cumva culpabilă de neglijențe ori nu a luat cumva dispozițiuni pripite spre dauna întreprinderii. Cu modul în care este a se procede în direcțiunea aceasta, amăsurat organizațiunii speciale a diferitelor societăți pe acțiuni, nu ne putem ocupa aci mai în detail. Ne vom ocupa deci în general numai cu controlul acelor agende administrative, cari sunt comune tuturor societăților pe acțiuni. Acestea sunt:

Controlul registrului de acțiuni; a emisiunii acțiunilor, acțiunilor interinale și a acțiunilor cu prioritate. Cărți de acțiuni sunt obligate a purta în sensul § 173 al L. C. numai acele societăți pe acțiuni, cari își acuiră capitalul social prin emisiunea de acțiuni nominative. Cărțile acestea trebuie să cuprindă, — amăsurat §-ului citat — numele și domiciliul acționarului, dar trebuie să aibă rubrici speciale și pentru *transcrierea acțiunilor*, căci transcrierea este valabilă față de societate numai, dacă ea s'a executat în cartea de acțiuni a societății. Trebuie deci controlat dacă în cartea de acțiuni s'a deschis pentru fie-care acționar un cont și dacă se poartă evidență de transcrierile anunțate societății.

Dar despre acțiunile emise trebuie să poarte evidență și societățile, cari emit *acțiuni la portor*; numai cât aceasta nu se face prin cartea acțiunilor, ci prin o carte compactată, conținând matcele acțiunilor emise și care arată numărul acțiunilor în circulațiune. În privința aceasta comitetul de supraveghiere n'are altă chemare, decât să controleze, dacă de fapt s'au emis numai atâtea și nu mai multe acțiuni, decât prescriu statutele.

Acțiunile resp. obligațiunile cu prioritate se țin în evidență și se controlează, după cum ele sunt la nume ori la portor, în mod analog; la acestea însă comitetul de supraveghiere trebuie să fie cu atențiune și la *reșcumpărare*, pretindând ca acțiunile cu prioritate reș-

cumpărate să se treacă în eșitele evidenței respective și să se înscrie în conspectul acțiunilor reșcumpărate.

Ce privește controlul emisiunii acțiunilor trebuie ținut cont de § 162 al L. C., în sensul căruia înainte de plățirea integrală a acțiunilor originale emise, acțiuni nouă nu se pot emite; de § 164, alinea a doua, conform căreia pe acțiunile interinale și pe titlii provisorii trebuie făcută evidentă suma de fapt plătită; de § 169, în sensul căruia acționarul, care nu și-a plătit ratele la timp, este obligat a plăti interese de întârziere și în fine de aceea eventuală dispozițiune a statutelor, conform căreia acționarul neglijent cu plata își perde drepturile și sumele plătite.

Comitetul de supraveghiere trebuie să se convingă dacă s'a observat toate dispozițiunile acestea și să pretindă, ca acționarul neglijent cu plata să fie șters din cartea acționarilor.

Controlul documentelor. Toate documentele referitoare la relațiunile de afaceri ale societății și cari conțin obligamente, precum și acelea, a căror păstrare reclamă o grije deosebită, trebuie astfel manipulate, separat de celelalte scripte, încât să fie asigurate contra focului, a furtului și a repunerii, și să aibă și un index corăspunzător. Comitetul de supraveghiere este autorizat a examina ori-când această arhivă de documente, a revisui documente singuratice și a lua copii de pe ele. Organul de control este îndreptățit a censura și în merit contractele încheiate în sumele societății și dacă crede că o afacere oare-care este păgubitoare pentru societate să raporteze despre aceasta adunării generale.

Controlul proceselor verbale ale direcțiunii și revisuirea altor însemnări. Adese-ori se întâmplă, că originea unor afaceri se poate constata numai pe baza decisiunii respective a direcțiunii. De aceea, precum și din motivul, ca procedura direcțiunii să se poată controla minuțios, comitetul de supraveghiere are chemarea de a revisui, eventual de a decopia ori când și procesele verbale ale direcțiunii. Concipiarea decisiunilor cuprinse în aceste procese verbale comitetul de supraveghiere nu o poate excepționa, nici nu poate pretinde schimbarea ori modificarea decisiunilor direcțiunii, având și în direcțiunea aceasta numai chemarea de a raporta adunării generale despre dispozițiunile ori întrelăsările păgubitoare pentru societate.

Controlul firmării. Modul cum este a se semna firma il prescriu statutele, iar comitetul de supraveghiere are datorința de a controla, dacă se observă statutele și a veghia ca cu firmarea să nu se facă abuzuri în dauna societății ori a creditorilor.

Controlul proceselor societății. Un drept incontestabil al comitetului de supraveghiere este și acela, de a urmări cu atențiune mersul proceselor intentate de societate ori contra societății și a se convinge dacă s'a făcut us de toate remediile de drept pentru apărarea intereselor societății ori s'a proces în direcțiunea aceasta poate cu neglijență. Este deci îndreptățit comitetul de supraveghiere a pretinde un conspect despre stadiul proceselor în curgere, ba a revisui chiar actele procesuale, resp. a-și lua dela judecătoria informațiunile recerute. În privința aceasta jurisconsultul societății este obligat a da comitetului de supraveghiere toate informațiunile de lipsă, întocmai ca și cum acelea s'ar pretinde din partea direcțiunii; în interesul conlucrării armonice este însă mai consult a cere informațiunile respective cu intervențiunea direcțiunii, ca singurul organ dispozent al societății.

(Trad. după: „Drepturile, datorințele și responsabilitatea comitetului de supraveghiere“.)

Responsabilitatea bancherului.

La cumpărări și vânzări de efecte, la păstrare de depozite și controlarea sortărilor efectelor din depozite, la rezolvirea dispozițiilor asupra banilor sau a efectelor clienților, la rescumpărări de cambii, etc., greșeli din partea bancherului nu sunt tocmai raritate. Chiar în prezent cereri de regres asupra bancherilor se repetă tot mai des și sentințele judecătorilor sunt de regulă în defavorul lor.

Noua lege civilă germană estinde și agravează în măsură însemnată obligamentul de desdaunare. Debitorul, prin urmare și bancherul sunt obligați la despăgubire în sensul §. 276 al legii civile, fie paguba provenită din neglijență sau cu intențiune. Aci nu e vorba numai de culpabilitatea proprie ci și de vina reprezentantului legal, de care s'ar servi un bancher la împlinirea obligamentelor sale (§ 278 al L. C.) Neglijent este acela, care nu observă precauțiunea necesară în comerț. Bancherul, care în sensul legii comerciale germane este și comerciant, trebuie să aibă mai multă grijă în afacerile sale, decât se cere în viața comună, de aceea el este responsabil conform §. 347 al L. C. pentru îngrijirea unui comerciant conștientos.

Ca comerciant conștientos are să cerceteze cu rigoare valoarea unui efect și să consilieze pe client după cea mai bună convingere a sa. Dacă la îndeplinirea unui ordin, fie din neglijență sau din vina sa proprie, fie din a funcționarilor sei, rezultă o pagubă, el este responsabil pentru aceea și poate fi constrins la plata prețului de cumpărare. Excepțiune fac casurile, când greșala a provenit din lipsa de atențiune a oficiului telegrafic, dacă d. e. funcționarul a scris 5000 în loc de 50,000 și vice-versa.

La păstrarea de depozite deschise, mai ales cu privire la controlul sortărilor de efecte, des se întâmplă greșeli, încât unele bănci dela început declină dela sine responsabilitatea pentru astfel de treceri cu vederea. Intre atari împrejurări institutul respectiv de sigur nu va fi favorizat și nu se va bucura de multă încredere.

Dacă un client face cumpărări fiind în călătorie și dă ordin unui bancher să plătească prețul la un loc și timp anumit, iar bancherul nu-și îndeplinește datoria de loc, sau execută ordinul prea târziu, clientul are drept a cere dela bancher restituirea daunei întregi.

Mai vine apoi neglijarea termenului de protest. Adeseori se întâmplă, că se rangiază cambii la o dată falsă în portfel și de aceea nu se mai poate face la timp ridicarea protestului. Un astfel de cas poate avea de urmare devaluarea cambiului prin pierderea dreptului de regres.

După toate acestea mai este de considerat § 367 al L. C., despre hârtii de valoare furate, care dispune: „Când o hârtie de valoare la portor, furată, perdută sau dispărută în alt mod dela proprietarul ei, se vinde sau amanetează la un comerciant, care se ocupă cu transacțiuni de bancă sau zarafie, atunci buna credință a comerciantului se consideră exchisă, dacă pe timpul instrînării sau amanetării era publicată pierderea hârtiei de un oficiu public sau de obligatul din document și dacă dela data publicării pe lângă anul în care s'a făcut publicarea n'a trecut mai mult de cât un an.“ În sensul acestui § bancherul se consideră, că ar fi ajuns pe nedrept în posesiunea obiectelor furate sau pierdute. Asemenea dispozițiuni cuprinde și legea civilă în § 935, unde se dice: „Căștigarea proprietății pe

basa §§ 932—934 n'are loc în cazul când obiectul a fost furat, perdut sau dispărut în alt mod dela proprietar“.

Obligamentul de a restitui obiectele furate sau pierdute, privesce și institutele de amanet, cari sunt tot așa de asuprite prin dispozițiunile legii comerciale și ale legii civile ca și bancherii. Dar și pentru alte persoane cari ar cumpăra bucuros ceva „pe sub mână“ pct avé importanță aceste dispozițiuni.

Dacă bancherul a vândut mai departe astfel de hârtii de valoare, el este obligat să restituie proprietarului valoarea aceloră după curs (legea civ. § 990), fără considerare la împrejurarea cum se va regresa el.

Deci bancherul trebuie să fie cu mare precauțiune, pentru a cumpăra numai valori neexceptionabile cu privire la dreptul de proprietate. Uneori însă nici cea mai mare precauțiune nu este suficientă; dovadă că s'au ivit casuri, că hârtii la portor furate au ajuns în posesiunea unei bănci de cea mai bună reputațiune, și că s'au cumpărat astfel de efecte dela persoane cunoscute și de toată încrederea.

Contra ăstorfel de perderi un singur mijloc ar fi și anume *asigurarea responsabilității bancherului*, un lucru tot atât de dificil ca și asigurarea creditului. Această din urmă de aceea e împreunată cu atâtea greutate, pentru-că la fie-care cas trebuie special considerată bonitatea firmei și modalitățile sub cari s'a acordat creditul. Firme cari nu sunt prea scrupuloase la deschiderea de credite, ar proceda și mai superficial, așa încât s'ar face mare abuz de asigurare. Imprejurările, cari ar trebui considerate la asigurarea responsabilității încă nu sunt cu mult mai favorabile. Aci ar trebui să se aibă în vedere la locul prim modul conducerii afacerilor. O bancă, care pune în posturi responsabile funcționari, nedemni de încredere, ceea-ce se întâmplă pentru economisare la salare, ar da mult de lucru unei societăți de asigurare în ramul acesta. Apoi institutul fiind asigurat contra pagubei, s'ar demite mai lesne în transacțiuni de efecte, a căror posesiune e problematică. O societate de asigurare a început deja a cultiva acest nou ram de asigurări, dar cu ce rezultat nu se poate încă ști. (*Finanzielle u. Assecuranz Revue.*)

Distribuțiunea avuțiilor în general.

Factorii sau persoanele cari cooperează la creațiunea unui produs sunt: *munca, capitalul și agenții naturali*.

Dacă toate trele aste elemente s'ar găsi concentrate în mâna aceleiași persoane, atunci produsul obținut din cooperațiunea lor s'ar cuveni numai persoanei aceleia, afară, bine înțeles, de partea luată de stat sub formă de impozite. Aceasta însă se întâmplă foarte rar, mai cu samă în starea actuală a societății.

Cele mai adese-ori muncitorul lucrează pământul altuia, trăiesce în casa altuia și câte odată se folosește de inventiunea altuia, precum și de edificiile și instituțiunile de utilitate publică construite și întreținute pe cheltuiala comună; așa că avuția nu depinde numai de voința sau putința unui singur om, ci dela asociațiunea, dela cooperațiunea muncii, capitalului și a forțelor naturale.

De aci rezultă, că fie-care din acele persoane trebuie să aibă numai o parte din bogățiile obținute, pe când celelalte părți trebuie să se distribue conform legii naturale, iar nu după capriciul cuiva.

Tot aci vom vedé cum o mulțime de persoane obțin o porțiune mai mare de cât alții din avuțiile produse; așa de exemplu: muncitorul lucrează pământul altuia și obține o porțiune foarte mică din produsul muncii sale, pe când proprietarul obține o porțiune mult mai mare.

Printre factorii cari trebuie să-și împartă avuția produsă sau valoarea acestei avuții, școala engleză distinge trei copărtași și anume: *proprietarul, capitalistul și muncitorul*. Pe lângă aceștia trebuie să alipim și pe *întreprinzătorul de industrie*.

Întreprinzătorul ia inițiativa unei opere oare-care, o conduce în mod liber, asumă rizicurile și în schimb, el culege beneficiile. El este stăpânul afacerii, însă trebuie să-și asigure concursul elementelor productive pe cari nu le posedază și nici nu poate să le furnizeze el însuși. El este nevoit să între în relațiune cu alte persoane. Convențiunile ce face sunt alcătuite prin învoială și ele atribue celor-ce tratează cu întreprinzătorul o remunerațiune sigură și fixă.

Capitalistul incredințiază întreprinzătorului fondurile de cari dispune pentru un timp determinat și cu condițiunea de a obține, afară de restituirea acelor fonduri, o sumă determinată prin convențiune și care nu e susceptibilă nici să mai crească, nici să mai scadă. Această remunerațiune a capitalului se numește *interes* sau *dobândă*.

Dacă întreprinzătorul, pentru exploatațiunea sa, are nevoie de un imobil, o altă convențiune se formează între el și *proprietarul fonciar*. Această convențiune dă naștere *rentei* sau *arândei*, cari constituiesc partea cuvenită agenților naturali.

În fine, de obicei, și în starea actuală a industriei intervine între întreprinzător și *muncitori* un contract în virtutea căruia cel dintâiu promite o sumă fixă celor de al doilea, în schimbul serviciilor ce-i vor face. Această sumă constituie — după cum munca este intelectuală sau manuală — aceea-ce se numește *salar, leafă, onorariu, diurnă*, etc.

În reasumat, alături de întreprinzător, singur expus șanselor bune sau rele, persoanele cari cooperează cu el într'un mod direct sau indirect, au dreptul, ori-ce s'ar întâmpla, la o sumă fixă și consenată într'un contract sub denumirea de *salar, dobândă, rentă, chirie*, etc.

Deși însă din punctul de vedere al dreptului, capitalistul, muncitorul și proprietarul fonciar sunt scutiți de rizicuri într'un mod absolut, totuși în fapt, ei suferă oare-cari rizicuri, cari sunt inegale. Dacă întreprinzătorul păgubesece și nu poate răspunde angajamentelor sale, toți au, fără îndoială, facultatea de a se presenta ca creditori. Proprietarul fonciar e sigur să-și regăsească imobilul, el nu este expus decât rizicului de a nu i-se plăti chiria sau arânda. Capitalistul din contra este adesea expus mult mai mult de cât proprietarul și lucrătorii.

În ce privește salarul, acesta atât în drept cât și în fapt — cel puțin în majoritatea casurilor — este sustras cu desăvârșire dela ori-ce rizic.

Întreprinzătorul care este ținut să plătească salariile, dobândă și chiria va suporta singur pierderile provenite din deteriorarea sau din reaua fabricațiune a produselor, precum și acele cari pot să rezulte din insuficiența prețului obținut, cari se numesc *rizicuri industriale* și la cari se mai pot adăuga și *rizicuri comerciale*, cari rezultă din falimentul cumpărătorilor, din depresiunea prețurilor în timp de criză, etc. De aceea, în cas de reușită, atunci când după achitarea tuturor sarcinilor, rămâne o sumă oare-care, lesne se

înțelege ca ea să aparțină întreprinzătorului, care în acest cas a realizat un beneficiu sau un *profit*.

Cu toate cele dișe mai sus, vom observa că una și aceeași persoană poate interveni și figura, în creațiunea unui produs, în o singură calitate sau în mai multe. Astfel micul cultivator, micul industriaș domestic, micul fabricant și micul meșteșugar, își cultivă cel dintâi pământul fără ajutorul nimărui de cât al familiei sale, cu un material și cu un fond cari îi aparțin; ceilalți lucrează fie singuri, fie cu familiile și copiii lor transformând niște materii prime procurate fără ajutorul capitalurilor străine. Consecința este, că în toate aceste casuri remunerațiunea va reprezenta și interesul sau dobânda și renta sau arânda și salarul, ori numai pe unele din aceste părți, în mod proporțional.

Economia politică ne spune — în ce privește repartițiunea avuțiilor —: produceți mai întâiu; produceți în mod liber; produceți mult; discutați în libertate răsplata efortărilor și sacrificiilor voastre reciproce și din astă produțiune neimpedecată, din astă creațiune de avuție abundantă, din aste transacțiuni libere, va eși pentru fie-care din clasele societății, cari iau parte la opera productivă, cea mai bună situațiune posibilă, pe care starea civilizațiunii o comportează.

Fără îndoială, repartițiunea avuțiilor în societatea actuală e departe încă de a fi conformă principiilor stricte de justiție și echitate, dar îndreptări serioase nu se pot aștepta de cât dela ridicarea nivelului cultural, dela progresul științific, dela răspindirea cât mai uniformă a civilizațiunii.

După N. E. Idieru, „Studii de Economie politică” de: r.

University Library (Cluj)

AFACERI DE DARE.

Prenotarea dreptului de pemn contra membrilor din direcțiune și din comitetul de supraveghiare. Sub Nr. 7552/902 judecătoria administrativă a adus următoarea decisiune de natură principală:

Dacă membrii din direcțiunea și din comitetul de supraveghiare al unei societăți pe acțiuni iau față de un alt institut de credit garanție pentru datoriile cambiale și de cont-curent al societății proprii și pe baza acestui document de garanție institutul creditor cere prenotarea dreptului de pemn asupra *imobililor membrilor din direcțiunea și din comitetul de supraveghiare* al numitei societăți, justificând suma pretensiunii cu cambii nerescumpărate la scadență și protestate — atunci la cambiiile prezentate nu se poate pretinde completarea competenței de timbru după scala II. †

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 11 Iunie 1903.

Evenimentul, care a produs adevărată senzațiune pe piețele financiare este urcarea etalonului Băncii imperiale germane dela 3½ la 4%. Și mai mare surprinderea a produs însă motivarea acestei urcări; se dicea anume că industria germană reclamă investițiuni noue și prin urmare se aștepta din această cauză o urcare a etalonului, iar acum de odată presidentul băncii imperiale declară, că nu trebuințele industriei germane au provocat această urcare a etalonului, ci cererile numeroase mai ales de aur *pentru America*. Intențiunea băncii de emisiune imperiale germane, după cum s'a

pronunțat presidentul direcțiunii este a opri emigrațiunea capitalului german, de aceea în cas de lipsă va urca etalonul încă cu o jumătate de procent.

Urcarea etalonului la Banca imperială germană deocamdată a avut de urmare pe piața internă o rezervă oare-care a capitaliștilor, fără ca efectul acesteia să se poată simți în deajuns din cauza cererei neînsemnate. Discontul este aproape neschimbat. Cambiile prime de bancă se discontează în Viena cu $2\frac{7}{8}$ — 3% , cele de portfel dela $3\frac{3}{4}\%$ în sus.

Crescerea circulațiunii monetelor de aur.

În săptămâna ultimă a lunii Maiu a. c. circulațiunea monetelor de aur a crescut în mod considerabil în Austro-Ungaria. Crescerea a fost de K 2.682.430— și s'a manifestat mai mult la monetele à K 20—, decât la cele de 10—; la monetele à K 20 crescerea a fost de K 2.128.300— pe când la cele de K 10— numai de K 554.130. Circulațiunea aceasta a crescut exclusiv în Austria, reprezentând aci K 2.768.340, pe când în Ungaria s'a arătat chiar o decrescere de K 85.910. La 31 Maiu a. c. s'au aflat în circulațiune monete de aur în valoare de K 148.683.120, anume 5.403.715 buc. monete à K 20 în valoare de K 108.074.300 și 4.060.882 buc. à K 10 în valoare de K 40.608.820.

AGRICULTURA.

Situațiunea agricolă.

În Ungaria, conform raportului ministerului de agricultură dela 30 Maiu a. c., situațiunea agricolă era următoarea: *Grânele de toamnă* nu vor da o recoltă asemenea celei din anul trecut și în cazul cel mai favorabil se va pute obține o recoltă mijlocie; în decada a treia a lunii Maiu nici *grânele de primăvară* nu s'au dezvoltat multămitor.

Secările vor da după toate probabilitățile o recoltă mijlocie.

Oarzele în parte precumpănitoare se desvoltă satisfăcător și vor da și ele o recoltă mijlocie.

Ovesele vor da o recoltă mijlocie și peste mijlocie. Perspectivele *sămănăturilor de rapiță* se micșorează din Ți în Ți și abia se va obține unde-va rezultat mijlociu; în privința calitativă rezultatul va fi bun.

Cucuruzele au răsărit rău, multe locuri au trebuit arate și sămănate din nou; altele au suferit de brumă și vermi iar altele de secetă și vânturi, așa că situațiunea lor până acum este abia satisfăcătoare.

Perspectivele recoltei *cartofilor* sunt mai bune ca mijlocii.

Legumile nu s'au dezvoltat în mod corespunzător.

Diferitele soiuri de fasole au suferit prin bruma dela 19 și 20 Maiu; *mazerea și linte* se desvoltă bine.

Curechele se desvoltă favorabil în partea cea mai mare.

Meiul și hrîșca stau bineșor.

Asemenea și *hemeul*.

Câncepa și inul sunt satisfăcătoare numai în regiunile unde nu le-a stricat seceta și timpul rece sau unde nu le-a nimicit grindina.

Tutunul în partea cea mai mare se desvoltă foarte bine.

Napii de zahăr și de nutreț — cu puține excepțiuni — prosperează bineșor.

Rezultatul cantitativ al primei cosituri a *luteinei și trifoiului* a rămas submijlociu, iar rezultatul calitativ bun. *Cucuruzul de nutreț și mazăricea* sunt slabe.

Situațiunea *livezilor și pășunilor* în cea mai mare parte nu este normală.

Referitor la desvoltarea *viilor* sunt plângeri din diferite regiuni, unde timpul rece și bruma din Maiu a cauzat stricăciuni. În viile neatînse de grindină perspectivele s'au îmbunătățit, strugurii se desvoltă bine.

Dintre *diferitele soiuri de poame* prosperează bineșor merele și perele; se speră, că și poamele cu sâmbure tare vor da o bună recoltă, cu deosebire în regiunile ostice, nordostice și vestice ale țării.

În *Austria* timpul este favorabil sămănăturilor.

În *România* toate sămănăturile vegetează în bune condițiuni.

În *Rusia* situațiunea recoltelor s'a îmbunătățit.

În *Germania* producțiunea grâului va fi cu circa 9 milioane hectolitri mai mică de cât în anul precedent.

În *Belgia și Franca* situațiunea recoltelor s'a îmbunătățit.

În *Anglia* deși acum timpul este favorabil sămănăturilor, totuși — în urma intemperiiilor din lunile trecute — perspectivele recoltelor de cereale nu sunt satisfăcătoare.

În *India* recolta grâului a fost mai bună de cât cea din anul trecut.

COMERCIU.

Comerțul extern al teritoriului ramal comun în trimestrul I al anului 1903 a fost numai cu K 20.4 mil. activ, prin urmare a fost cu K 10.7 mil. mai nefavorabil decât în periodul corespunzător al anului precedent. Valoarea importului adepă a crescut cu K 60.3 mil. la K 630.8 mil.; pe când exportul a crescut numai cu K 49.6 mil. și s'a cifrat cu K 651.2 mil.

CRONICA.

Losuri noue. Ministrul de finanțe a prezentat dieței un proiect de lege în sensul căruia reuniunea „Sanatorium” va emite 600.000 de losuri în valoare nominală de K 5—, prin urmare întreg imprunutul de losuri se va urca la K 3 mil. Losurile acestea și câștigurile lor sunt scutite de ori-ce fel de timbre și impozite. Termenul pentru sortarea losurilor este fixat pe 65 ani. Reuniunea „Sanatorium” a încheiat deja contract cu un grup de bănci budapestane, cari vor primi losurile pe lângă un preț fix, participând și reuniunea cu 50% la câștigul, ce se va realiza.

ÎNVEȚĂMÎNT.

Reorganizarea școalelor comerciale superioare din Ungaria. Școalele comerciale sup. din Ungaria, au trecut dela înființarea lor deja prin mai multe schimbări, dar cumcă ele nici astăzi nu sunt cu totul neescepționabile din punct de vedere practic, o scim cu toții și cum se vede o recunoasce și guvernul. Ministrul de comerț și cel de culte și instrucțiune publică adepă a însărcinat consiliul pentru învățământul comercial și industrial al țării, de a începe lucrările pregătitoare pentru reorganizarea acestor școale. Pentru adunarea datelor de lipsă consiliul respectiv a trimes la diferite corporațiuni și diferiți specialiști, între cari unele vechi firme comerciale, un chestionar.

DIN REUNIUNI.

Desvoltarea chestiei însoțirilor de lăptărit ung. în anul 1902. Raportul ministerului de agricultură ung. asupra chestiei însoțirilor de lăptărit în 1902 constată un avânt continuu și un progres neîntrerupt al acestora, cum și că ele sunt un factor important economic în țară.

În 1902 au funcționat 452 însoțiri de lăptărit, cari au vândut produse în valoare de K 8¹/₃ milioane și pentru fie-care din cei 46,000 de membri a mijlocit un venit anual de K 180.—. S'au prelucrat aproape 80 milioane litre de lapte, din cari s'au produs 2¹/₄ milioane kgr. sau 22,500 măji metrice de unt.

Insoțirile de lăptărit s'au dezvoltat astfel:

	însoțiri	venite.
în 1897	34	K 539,282
" 1898	70	" 1.153,456
" 1899	146	" 2.327,202
" 1900	246	" 4.285,360
" 1901	376	" 7.017,959

Prima însoțire de lăptărit în Ardeal s'a înființat în anul 1899 în comuna Cristian, în 1901 s'a înființat însoțirea din Brașov, în 1902 s'au înființat alte 4 însoțiri în comune săsesci, între cari se numără cea din Cincul mare, în 1903 s'au înființat 3 însoțiri în comune sêcuesci.

Dintre însoțirile săsesci e mai bine situată cea din Brașov, cu un venit anual de K 308,196 prelucrând 2 milioane litre de lapte. Celelalte 5 sunt organizate după un sistem de a doua mână. Însoțirea din Cristian s. e. a prelucrat 202,264 litre de lapte, producând 8238 kgr. de unt și un venit de K 28,052.

Laptele oferit țilnic a fost cantitatea cea mai mică în Brașov 2450, cantitatea cea mai mare 8900 litre, în Cristian cantitatea cea mai mică 183 litre, cea mai mare de 931 litre.

Însoțirea săsească din Brașov desface cea mai mare cantitate de unt în Berlin, celelalte însoțiri săsesci desfac o parte mai mică în Budapesta, iar partea cea mai mare în orașele săsesci.

„Landwirtschaftliche Blätter“ constată, că cu valorizarea laptelui pe calea însoțirilor de lăptărit merge destul de bine în comunele săsesci; începutul s'a făcut deci cu succes și n'au de cât să se înființeze însoțiri de lăptărit și în alte comune.

Aceste exemple trebuie să îndemne locuitorii din comunele noastre fruntașe a înființa și ei însoțiri de lăptărit.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 10 Iunie 1903.

Grâu de	Bănat	per 50 kg. vinde	
"	Tisa	" " " "	7-60 — 8-15
"	Pesta	" " " "	7-80 — 8-35
"	Alba-reg.	" " " "	7-65 — 8-30
"	Bacica	" " " "	7-65 — 8-25
Secară	"	" " " "	7-65 — 8-15
Orz	"	" " " "	6-55 — 6-75
Ovăș	"	" " " "	5-70 — 5-80
Porumb	"	" " " "	5-80 — 6-05
Rapiță	"	" " " "	6-10 — 7-25
Untură de porc	B.-Pesta	" " " "	10-30 — 11-80
Slănină (clisă)	"	" " " "	70-50
	"	" " " "	60-50 — 63-50

Bursa de București.

Cursul din 10 Iunie 1903.

Renta amort.	1881 de 5 ⁰ / ₀	vinde Lei	
"	1892 5 ⁰ / ₀	" " " "	99 ³ / ₈
"	" 274 mil. 4 ⁰ / ₀	" " " "	100 ³ / ₄
"	" 1898 4 ⁰ / ₀	" " " "	89 ³ / ₈
"	"	" " " "	86 ³ / ₄

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 10 Iunie 1903.

%	V A L O R I	Viena vinde	Bpesta vinde
	Datoria publică comună.	v cor.	p. 100 K
5	Renta unit. în hârtie, Mai, Nov., 16 ⁰ / ₀ dare	100-50	100-60
4	" " arg. Ian., Iulie, 16 ⁰ / ₀ "	100-35	100-60
5	Losuri d. a. 1854 à fl. 250— v. c. 20 ⁰ / ₀ "	176—	176—
5	" " 1860 à fl. 500— " 20 ⁰ / ₀ "	154-50	155—
5	" " 1860 à fl. 100— " 20 ⁰ / ₀ "	185—	187—
—	" " 1864 à fl. 100— " 20 ⁰ / ₀ "	250—	250—
	Datoria publică austriacă.		
4	Renta austr. aur., scut. de dare	120-95	121-25
4	" " Cor.	100-85	101-25
3 ¹ / ₂	" " de invest.	92-95	—
	Datoria publică ungară.		
4	Renta ung. aur. scut. de dare	120-80	121—
4	" " Cor. " " "	99-50	99-75
3 ¹ / ₂	" " " " " " " " " " " "	91-20	91-50
—	Impr. ung. cu premii à 100 fl.	201-75	203—
4	" p. regul. Tisei sc. de dare	158—	158—
4 ¹ / ₂	Oblig. de regalii croat-slav.	—	102—
3	Impr. p. regul. Porților de fier	90-40	90—
4	Oblig. rurale croato-slavone	100-25	100-25
4	" " ungare	99-60	100—
	Alte datorii publice.		
5	Los. p. regularea Dunării, à 100 fl.	279—	—
4	Obl. Soc. Temeș-Bega	99-25	99-25
5	Imp. cu prem. al orașului Viena	105-20	—
2	" " sêrbesci à 100 fr.	91—	—
—	Oblig. cu premii a C. fer. turc. à 400 fr.	121-40	—
—	Impr. bulgar 1889	110-80	111—
	Scrisuri fonciare și a. a.		
4	Instit. de Cred. fonc. austr.	99-90	—
3	" " " " " " " " " " " "	280—	—
4	Banca austro-ungară 40 ¹ / ₂ ani	101-70	101-75
4	" " " " " " " " " " " "	—	101-70
4 ¹ / ₂	Banca comerc. ung. Pesta	100-90	101—
4 ¹ / ₂	Obl. com. ale Băncii com. ung., Pesta, repl. 110 ⁰ / ₀ în fl.	107-75	109—
4	Obl. com. ale Băncii com. ung., Pesta, 50 ¹ / ₂ ani	100-40	101—
4	" " I Casse de păstr. patriot., Pesta	98-50	99-25
4	Inst. de credit fonciar ungar	100—	100-60
3 ¹ / ₂	" " " " " " " " " " " "	100-10	92—
4 ¹ / ₂	Banca hipotecară " ungară "	100-70	101-25
4	" " " " " " " " " " " "	100-90	99-85
4	" " " " " " " " " " " "	262—	131—
3 ⁰ / ₀	Banca hip. ung. cu premii	—	115-25
5	Albina, Sibiu	—	102—
4 ¹ / ₂	Cassa de păstrare Sibiu, em. IV.	—	102-50
4 ¹ / ₂	Inst. de credit fonciar Sibiu, em. VI.	—	102-25
	Losuri.		
	Basilica, à fl. 5—	19-90	20-60
	Credit, à fl. 100—	441—	444—
	Clary, à fl. 40— v. c.	172-50	—
	Buda, à fl. 40—	176—	183—
	Pálffy, à fl. 40—	180—	175—
	Crucea roșie austriacă, a fl. 10—	55-50	57—
	" " ungară, à fl. 5—	27-60	28-75
	Rudolf, à fl. 10—	71-50	—
	Salm, à fl. 40— v. c.	242—	—
	Salzburg, à fl. 20—	78—	—
	St. Genois à fl. 40— v. c.	320—	—
	Impr. cu prem. al oraș. Viena, 1874	455—	—
	Triest, à fl. 50—	250—	—
	„Jó sziv“, à K. 4—	—	10-75
	Valute.		
	Galbini austr. sau ung.	11-37	11-39
	" c. reg.	11-34	11-31
	Napoleon'd'or (20 frci sau 8 fl. v. a.)	19-09	19-09
	20 Marce germ. aur	23-51	23-52
	Ruble rusesci de hârtie per bucată	—	2-54
	Bilete germ. 100 M.	117-40	117-45
	" franc. 100 Fr.	95-35	95-50
	" ital. 100 Lire	95-35	95-50
	Ruble, bilete, 100	254—	—
	Lei românesci, 100	—	95—

Prețul per bucată

Mersul Trenurilor.

(Valabil dela 1 Maiu 1903 st. n.)

Sibiu — Cluj — Budapesta.

7-41	4-37	11-27	pl.	↑	Sibiu	sos.	9-15	12-57	3-58
9-32	6-00	12-30	sos.	↓	Copşa	pl.	7-10	11-20	2-26
11-41	6-56	1-25	pl.	↓	"	sos.	3-20	9-43	2-01
12-46	7-31	2-26	pl.	↓	Küküllöszeg	pl.	2-16	9-05	1-07
1-29	8-00	3-02	sos.	↑	Tövis	pl.	1-30	8-37	12-21
2-05	8-12	3-38	pl.	↓	"	sos.	12-46	8-32	11-52
3-02	8-56	4-33	sos.	↓	Kocsárd	pl.	11-31	7-52	10-58
(5-37)	(11-21)	—	sos.	↓	(M.-Vásárhely)	pl.	(5-30)	—	(5-43)
3-48	9-22	5-12	sos.	↑	Ar. Gyéres	pl.	10-41	7-27	10-21
(4-20)	(10-18)	(6-02)	sos.	↑	(Torda)	pl.	(9-55)	(7-40)	(8-52)
5-41	10-50	6-45	sos.	↓	Cluj	pl.	8-30	6-11	8-51
6-17	11-10	7-13	pl.	↓	"	sos.	7-12	5-51	8-37
10-10	2-32	11-13	sos.	↑	Orade	pl.	2-00	2-18	4-10
7-10	7-50	6-40	sos.	↓	Budapesta	pl.	5-45	9-15	9-00
—	1-50	6-32	sos.	↓	(Viena via Bruck)	pl.	—	2-10	10-00

Sibiu — Braşov — Bucureşti.

7-41	11-27	12-58 ²⁾	pl.	↑	Sibiu	sos.	9-15	3-58	12-57
9-32	12-30	3-02 ¹⁾	sos.	↓	Copşa	pl.	7-10	2-21	11-20
9-47	1-07	3-32	pl.	↓	"	sos.	6-50	2-11	11-09
10-01	—	3-49	pl.	↓	Mediaş	pl.	6-37	—	10-53
11-00	2-15	5-04	pl.	↓	Sighişoara	pl.	5-19	1-14	9-48
2-09	5-07	9-27	sos.	↑	Braşov	pl.	2-45	10-26	5-20
2-19	5-14 ¹⁾	—	pl.	↓	"	sos.	2-18	10-11	—
3-31	6-26 ¹⁾	—	sos.	↓	Predeal	pl.	1-12	9-12	—
5-38	8-00 ¹⁾	—	pl.	↓	"	sos.	12-55	9-30	—
8-31	10-20	—	pl.	↑	Ploiesci	pl.	9-41	6-28	—
(8-05)	—	—	sos.	↓	(Iaşi)	pl.	(9-05)	—	—
9-40	11-25 ¹⁾	—	sos.	↓	Bucureşti	pl.	8-05	5-05	—

Sibiu — Oena (Vizakna).

7-41	3-00	4-37	5-30	pl.	Sibiu (gară)	sos.	12-57	4-20	7-31	9-15
7-47	3-05	4-41	5-35	pl.	" (halta)	sos.	12-53	4-15	7-29	9-09
8-01	3-21	4-52	5-50	pl.	Şura-mică	sos.	12-43	4-00	7-14	8-56
8-08	3-29	4-57	5-58	pl.	Oena (gară)	sos.	12-39	3-54	7-08	8-50
8-15	3-35	5-03	6-04	sos.	" (Băi)	pl.	12-33	3-40	7-00	8-42

¹⁾ Dela 1 Iunie. — ²⁾ Marţi şi Vineri.

Observări. Timpul de noapte (dela oarele 6 seara până la 5-59 dimineaţa) este însemnat prin sublinierea minutilor, iar trenurile accelerate prin cifre mai mari. Cifrele din stînga staţiunilor se vor ceti de sus în jos, iar cele din dreapta, de jos în sus, după cum arată săgeţile.

Sibiu — Arad — Budapesta.

11-27	7-57	11-27	pl.	↑	Sibiu	sos.	3-58	8-05	3-58
12-50	12-50	12-50	sos.	↓	Copşa	pl.	2-21	2-21	2-21
2-16	1-25	1-25	pl.	↓	"	sos.	1-05	2-01	2-01
2-52	2-26	2-26	pl.	↓	Küküllöszeg	pl.	12-29	1-07	1-07
3-18	3-02	3-02	sos.	↑	Tövis	pl.	12-00	12-21	12-21
3-33	3-41	3-41	pl.	↓	"	sos.	11-42	11-25	11-25
3-57	4-17	4-17	pl.	↓	Alba Iulia	pl.	11-21	10-56	10-56
4-08	4-22	4-22	sos.	↓	Alvincz	pl.	11-09	4-10	10-35
4-09	4-21	4-21	pl.	↓	"	sos.	11-08	4-00	10-30
4-36	5-19	5-19	pl.	↓	Orăştie	pl.	10-40	3-32	9-45
4-53	5-45	5-45	sos.	↓	Piski	pl.	10-22	3-13	9-16
(7-28)	(5-19)	(7-28)	sos.	↑	(Hateg)	pl.	(7-20)	(1-37)	(7-26)
(7-13)	(5-23)	(7-13)	sos.	↑	(Hunedoara)	pl.	(7-36)	(2-19)	(7-36)
5-19	1-12	6-20	pl.	↓	Deva	pl.	9-57	2-54	8-41
5-45	1-39	6-59	pl.	↓	Maros-Illye	pl.	9-31	2-28	7-57
(11-03)	(6-09)	(11-03)	sos.	↑	(Lugos)	pl.	(3-56)	(9-10)	(3-56)
8-18	4-21	10-50	pl.	↓	Arad	pl.	7-18	12-11	4-07
(1-35)	(7-39)	(1-35)	sos.	↑	(Timişoara)	pl.	(2-00)	(3-25)	(2-00)
(3-46)	(9-24)	(3-46)	sos.	↑	(Lugos)	pl.	(11-31)	(6-20)	(11-31)
(5-11)	(10-15)	(5-11)	sos.	↓	(Caransebeş)	pl.	(10-21)	(5-31)	(10-24)
(8-23)	(12-56)	(8-23)	sos.	↓	(Orşova)	pl.	(6-55)	(2-38)	(6-55)
(6-02)	(11-55)	(6-02)	sos.	↓	(N. Băgăni)	pl.	(9-51)	(3-41)	(9-51)
(4-33)	(10-21)	(4-33)	sos.	↓	(Verceş)	pl.	(11-18)	(4-51)	(11-18)
(7-22)	(12-55)	(7-22)	sos.	↓	(Oraviţa)	pl.	(8-20)	(2-25)	(8-20)
(5-41)	(11-18)	(5-41)	sos.	↑	(Biserica albă)	pl.	(10-19)	(3-38)	(10-19)
1-10	9-35	7-20	sos.	↓	Budapesta	pl.	2-15	6-50	8-10
7-20	6-32	6-32	sos.	↓	(Viena)	pl.	8-50	10-00	10-00

Sibiu — Turnu-Roşu — Bucureşti.

4-06	1-09	2-00	pl.	↑	Sibiu	sos.	3-37	11-15	7-33
4-58	2-05	3-05	sos.	↓	Podul Oltului	pl.	2-29	10-16	6-30
4-59	2-06	3-10	pl.	↓	"	sos.	2-24	10-15	6-25
(8-34)	6-35	6-35	sos.	↓	(Făgăraş)	pl.	(4-25)	3-32	3-32
5-06	2-13	—	sos.	↑	Vercestorony	pl.	2-14	10-07	—
5-32	2-43	—	pl.	↓	"	sos.	1-12	9-17	—
6-16	3-30	—	sos.	↓	Căineni	pl.	12-11	8-25	—
8-02	5-15	—	pl.	↓	"	sos.	12-45	9-00	—
9-06	6-19	—	sos.	↓	Călimăneşti	pl.	11-44	7-56	—
1-03	10-21	—	sos.	↑	Piatra Olt	pl.	7-25	2-25	—
8-40	5-40	—	sos.	↓	(Verceiorova)	pl.	(3-02)	—	—
—	—	—	sos.	↓	Bucureşti	pl.	11-40	7-50	—